

Notant Leotardus, Cencius & alii ubi proximè. Sed in dubium revocatur, an pactum rejiciatur, subsistente contractu, vel hic ut fœneratius omnino fiat irritus, de qua Leotard. *ex num. 2.* Cenc. *ex num. 7.* qui cum aliis sustinent, etiam juxta præfatam Bullam non vitari contractum.

- 24 Disputatur etiam, num illud pactum licite apponatur, ita ut si censuarius redditum suo tempore non solverit, ad reddendum pretium compelli possit? De qua controversia Cenc. *a n. 11.* Felician. *ubi proximè*, Leotard. *num. 11. cum seqq.* Mantic. *num. 23.* Avendañ. *sup. cap. 19. num. 13.* Gratian. *sup. cap. 258. ex num. 20.* Roderic. *d. 7. 1. num. 4. cum seqq.* Et quidem hæc pactio prohibetur præfata constitutione, secundum quam, atque de jure communi, expulso pacto, consistet contractus, ut cum pluribus resolvunt Cencius, & Leotardus. Pactum tamen cum juramento initum observari debet. Cenc. *q. 106. n. 13.*

Verf. Sic etiam si annui redditus.

- 25 Pactum quo convenit, ut censuarius aliquod ultra pretium restituat ad censum redimendum, non tenet tam ex Bulla Pii V. quam jure communi. Mantic. *sup. num. 17.* Avend. *cap. 101. num. 7.* Roderic. *num. 20.* Felician. *d. lib. 1. cap. 7. n. 14.* Molin. *de justit. & jur. disp. 391. num. 10.* Cenc. *q. 59. num. 30.* quod ampliat ut neque ad expensas supplendas, quas emptor fecerat, censuarius, cum redimit, astringi queat. Leotard. *quæst. 67. num. 1.* ubi ex Scortia tradit ita à Carolo V. stabilitum Bruxellis anno 1548.
- 26 Ipse tamen Leotard. *q. 15. num. 10.* generaliter docuit, pactum istud in emptione non improbari, cujus sententiæ author est D. Covar. *sup. num. 3. verf. Sunt etenim*, cui accessit sub distinctione P. Molina, de qua *num. 18.* quam Leotardus non admittit, & ea quidem omnino amplectenda videtur: nec obstat præcipuum Leotardi fundamentum, scilicet quod licet emptori pro facultate redimendi, quam concedit venditori, pretium exigere, & sic quod plus quam percepit restituat. Hoc quidem verum esset, si emptor solveret integram rei venditæ communem æstimationem: at cum hæc minuatur ex pacto retrovendendi usque ad tertiam partem, ut pro eodem pretio redemption fiat, sicut prædixi *sup. cap. prox. num. 42.* iniquè emptor præter eam partem, quam retinet, quæ est justum pretium sui gravaminis, ac facultatis concessæ, aliquid stipularetur à venditore ultra id quod præstitit, nisi res vendita tempore pretiosior redderetur, ut rectè docuit P. Molina supponens valorem rei diminui ex pacto retrovendendi.

- 27 Est animadvertendum, quod cum in Hispania lege sit pretium census definitum, ita ut minoris emi prohibeantur, quæcumque pacta ex quibus præter naturam contractus venditor oneratur, minime sustinenda sunt; nam quanto magis iste gravatur, tanto minoris census æstimatur, & pretium minuitur, de quo actum supra, *cap. prox. num. 55.* Hæc observat Molin. *disp. 391. num. 10.* Olan. *concord. Jur. lit. A. num. 98. & 99.* Ratio est, quia pacta onerosa emptori sunt pars pretii, quæ illud diminuunt; & venditori pars rei, quæ ejus augent valorem, *l. Fundi partem 79. de contr. empt. l. Si venditor 6. in fin. de serv. exportand.* Leotard. *de usur. q. 6. num. 7.* Frider. Martin. *de jur. cens. cap. 6. num. 196.* Unde si quis

emeret censum ad rationem viginti pro uno, quod apud nos est legitimum pretium, cum pacto restringente facultatem redimendi, vel alienandi, aut alio oneroso vendenti, injustè ac contra legem ageret, quoniam de pretio legali deest quanti æstimaretur gravamen ex conventionione additum: & hæc fuit ratio Granatensium decisionum, quarum meminit D. Covar. supra, *cap. prox. num. 7. verf. Sic sanè.*

Ad Num. 5.

De justo census pretio diversæ sunt sententiæ. 28 Quidam non pauci existimant quod æstimatio redditus non redimibilis sit ad rationem quinque pro centenariio, ita ut intra viginti annos ex pensionibus fors redigatur, ad similitudinem fundi, cujus justum pretium jure communi constituitur ex fructibus, quos per viginti annos reddiderit. Hanc opinionem communiter rejiciunt Scribentes, et si D. Covar. non omnino displiceat. Hodie apud nos nullatenus poterit admitti, cum *ex l. 12. tit. 15. lib. 5. Recop. constitutum sit pretium census redimibilis, ut pro uno annuo aureo viginti præstentur; nam iniquum foret tanti census redimibiles æstimari, quanti irredimibiles, cum ob facultatem redimendi rerum pretia non parum de crescere debeant, ut prædixi supra, cap. prox. n. 42.* unde multò pluris habetur census perpetuus, quam redimibilis. Trullench in *Decalog. lib. 7. cap. 21. dub. 4. num. 2.* Præfata opinio, ac caterarum mentionem fecere Cencius *de censib. q. 47. n. 7.* Felician. *de cens. lib. 2. cap. 1. num. 16.* Frideric. Martin. *de jur. cens. cap. 5. num. 6.* Roderic. *de ann. redditib. lib. 1. q. 6. num. 25.* Gail. *lib. 2. observ. 7. num. 5.* Fachin. *controvers. lib. 2. cap. 43.* Leotard. *de usur. q. 59. a n. 20.* Avend. *de censib. cap. 31.*

Ad Num. 6.

De diversitate usurarum, quæ apud Romanos 29 quondam de jure communi legitimæ, ac licitæ putabantur, videndus Cujac. *ad l. 1. ff. de nautic. fœnor.* Duaren. *ad tit. ff. ad leg. Falcid. cap. 8. verf. Cautione igitur hac*, Alciat. *in l. Centesimis, de verb. oblig.* Vvesembec. *paratit. ad tit. ff. de usur. num. 10.* Roderic. *sup. lib. 3. q. 10. num. 4.* Lessius *de justit. & jur. lib. 2. cap. 20. num. 33.* Theat. *vitzæ humanæ. verb. Usura, præter laudatos supra, cap. 1. num. 104.* De intellectu legis 3. §. *Item si Reipublica, ad l. Falcid. agit Daaren. sup. Roder. d. q. 6. ex num. 3.*

Verf. Ex quibus colligitur.

Resolvit tandem D. Covar. certi nihil definiti 30 posse circa pretium census non redimibilis, idè observandam esse regionis consuetudinem, lege deficiente: quod cum pluribus amplectuntur Felician. *d. num. 16. verf. Quare visum est*, Frider. Martin. *sup. num. 9.* Leotard. *num. 22.* Cencius *d. q. 47. num. 16.* Et in Hispania ex consuetudine ad rationem triginta pro uno hujusmodi census vendi solent, teste Feliciano. Verum hodie hoc genus commercii frequens non est, sed ubi lege censui redimibili pretium stabilitum existit, inde deduci poterit quanti non redimibilis debeat æstimari, res enim quælibet cum pacto retrovendendi minoris emitur, quam si liberè venderetur, ita ut pro tertia parte paulò plus, minusve quam si liberè

liberè venderetur, ita ut pro tertia parte paulò plus, minusve arbitrio boni viri, propter gravamen ementis pretium justum decrescat, ut prædixi ex multis *cap. prox. num. 42.* Unde si census redimibilis pretio superaddatur, tertia pars, quæ propter pactum retrovendendi debuit detrahi, juxta æstimationem census non redimibilis apparebit. Sic cum in Hispania *ex l. 12. tit. 15. lib. 5. Recopilat. & in Germania, teste Fachin. d. lib. 2. cap. 43. in principio*, pretium redimibilis, census sit ad rationem viginti pro uno, valor non redimibilis erit triginta pro uno, cum aliqua tamen latitudine, cum pretium legitimum non sit, quantumvis à legis taxatione procedat, ideoque in indivisibili non consistat, & detractio pretii partis ob revendendi pactum ab omnibus admittitur, quoad quotam dissentiant. Præterea pactum revendendi minoris æstimandum erit in censu, quam in aliis rebus, ad quas emptor habere potest specialem affectionem ex delectatione, aut commoditate, easque à se invito abdicare acerbum satis sit: in censu verò solum de lucro agitur, neque hoc emptor per retrovenditionem amittit, cum recuperatâ pecuniâ facile venditorem census interveniet, ad quod Pius V. decrevit, quod censuarius de redemptione dominum census faciat certiore, ad quam hæc ex tunc compelli, nisi lapsò bimestri, nequit. Ad hæc plerumque census redimibiles perpetui persistunt, ut experimento capiamus. Ex quibus consequitur, minus detrahendum, vel addendum esse pretio, aut valori census ob pactum revendendi, quam si res aliæ vanierint, quia magis onerosum est in hac retrovenditione, quam in illa.

Ad Num. 7.

- 31 Supervacanea nobis indagatio de pretio annui redditus vitalitii, cum illud legitimum habeamus, in quo ad unius vitam decem, ad duorum duodecim pro uno annuo persolvî debent ex constitutione Philippi III. ad annos 1608, quæ est *lex 12. tit. 15. lib. 5. Recop.* Sed ubi pretium certum constitutum non reperitur, quæstionem discuti opus est, de qua Felician. *sup. lib. 2. cap. 1. n. 11.* Roder. *lib. 1. q. 5. n. 7. cum seqq.* Avend. *de censib. cap. 33.* Molin. *de just. & jur. disp. 388. a n. 5.* Cenc. *sup. q. 10. n. 27. cum seqq.* Andr. Gail. *lib. 2. observat. 8. n. 5.* ubi Bernard. Grævæ. *n. 8.* Fontanella *de pact. nupt. claus. 4. gloss. 18. p. 3. n. 102.* Surd. *de aliment. tit. 9. q. 11. a num. 20.* Scacc. *de commerc. §. 1. q. 1. num. 298.*

Verf. Quamobrem justum.

- 32 Justum ergo pretium annui redditus ad vitam illud erit, quod lex constituit, aut consuetudo introduxit. Cenc. *n. 27.* Molin. *n. 6.* & alii pronuper recensî: sed ubi utraque deficit, prudentis viri arbitrio definiti debet, pensatis ætate, valetudine, exercitio ementis, si fortè miles, vel solitus navigare, & aliis circumstantiis, ex quibus vita hominis brevior, aut longior futura creditur: qui contractus aleæ similis habetur propter incertitudinem vitæ. Luc. *cap. 24.* ibi: *Quia quæ horâ non putatis Filius hominis veniet.* Et *l. Senatus 35. §. Mortis causâ, ff. de donat. caus. mort. ibi: Siquidem terra, marique, tam pace, quam bello, tam domi quam militia multis generibus mortis periculum metui potest.* Facit illud Poëtæ,

D. de Faria Nova Addit. ad Covar.

O formose puer, nimium ne crede colori:
Alba ligustra cadunt, vaccinia nigra leguntur.

Observat cum jam laudatis Leotard. *de usur. q. 49. a n. 22.* ac istis junge tradita supra, *cap. 7. num. 20. cum seqq.*

Verf. Sed fortassis quibusdam.

Controvertitur utrum computatio annorum, 33 de qua in *l. Hæreditatum 68. ff. ad l. Falcid.* non solum habeat locum in casu, qui ibi deciditur, quoad imponendam rationem legis Falcidicæ, sed etiam generaliter in omnibus causis, quoties annuas præstationes ad vitam alicujus æstimari est opus? Affirmativam Baldi opinionem amplectuntur plerique, ut Gregor. Lop. *in l. 15. gloss. 1. versus finem*, Surd. *ubi proximè, num. 26.* Anton. Gom. *variar. lib. 3. cap. 3. de homicid. num. 38.* Lara *in l. Si quis à liberis, §. Sed si filius, num. 109. & 122. de agnost. liber. Guttier. Prædic. lib. 2. quæst. 17. num. 3. & 7.* Cancr. *variar. part. 2. cap. 11. num. 78.* Gratian. *disceptat. cap. 55. num. 2.* Pichard. *in §. 1. num. 43.* Institut. *de obligat. qua quasi ex delict. nasc.* Castill. *controvers. lib. 4. cap. 13. num. 15.* Molin. *de primogen. lib. 1. cap. 19. num. 39.* Joan. Paul. Meli. *tract. de alim. decis. 32. num. 13.*

Negativæ, quam inter communes recenset 34 Cevall. *quæst. 552.* adherent Roderic. *de ann. redditib. lib. 1. quæst. 5. num. 17.* Duaren. *ad tit. ff. ad l. Falcid. cap. 8. verf. Hac igitur cautione*, Petr. Barbosa *in l. Maritum, num. 12. solut. marit.*

Ad Num. 8.

D. Covar. hanc posteriorem sententiam tenet, 35 ita ut judici liberum sit quacumque in causa computatione dictæ legis *Hæreditatum*, uti: cui accedit Molin. *sup. n. 40.* Cancr. *sup. n. 79.* ubi alios refert, & prudenter operabitur, ubi nulla occurrerit circumstantia, propter quam non oporteat Consulti inhærere vestigiis, veluti si occidatur homo qui suis operis familiam alebat, quo casu loquuntur Ant. Gom. *sup. & Fatin. in Praxi, q. 119. n. 99.* nam si occisus habituali ægritudine vexaretur, dum vixit, ita ut brevi ultimum diem clausurus verosimiliter crederetur, homicida iniquè damnaretur pro damno illato uxori, aut liberis, eadem poena pecuniaria, qua dignus esset, si hominem ejusdem ætatis, ac perfectæ sanitatis interfecisset servata computatione legis *Hæreditatum*, ubi duntaxat attenditur ætas. Ex quibus apparet, non esse in omnibus causis illam adhibendam computationem, sed cum judici videatur expedire.

Verf. Caterùm quod attinet.

Imò decisio dictæ legis *Hæreditatum*, apud 36 nos locum nullum habebit, ut ad illam recurrere opus sit, cum census vitalitii certum sit pretium, *ex l. 12. tit. 15. lib. 5. Recop.* quod augeri, aut minui non poterit, sive ad vitam juvenis, sive senis census vendatur. Sed & in quibusvis causis, ubi annuos redditus ad vitam æstimari oportet, juxta legem regiam fiet computatio ad rationem decem pro centenariio, ita ut ex pensionibus decennii justus valor annui redditus vitalitii constituitur: quam computationem amplectitur post alios Gut-

M tier,

tier. *Pract. lib. 2. q. 17. in fin.* Unde si ageretur de detrahenda Falcidia (quæ etiam jure regio heredi conceditur, Castill. *de aliment. cap. 9. n. 13.*) si decem annua ad vitam fuissent legata, centum impurentur ad calculum, rejecta dignæ legis *Hæreditatum*, computatione.

Verf. Secundò est observandum.

37 De interpretatione legis 3. §. *Item si Republica*, ad l. *Falcidiam*, videndi Duaren. *ad eum tit. cap. 8. verf. Cautione igitur*, Roderic. *de ann. redditib. lib. 1. quest. 6. ex num. 3.* Fachin. *controverf. lib. 15. cap. 14.* apud quos alii, ubi Consultus ait, æstimationem annui legati perpetui esse quantitatem, ex qua per usuras trientes summa legata in singulos annos percipi possit: itaque si octo sint relicta annua, ducenta desiderantur, & computari debent quoad Falcidiam ad rationem quatuor pro centum, cui conveniunt trientes usuræ. Duarenus, ac Fachineus *ubi proximè*. In Hispania tale legatum æstimaretur juxta pretium census perpetui redimibilis, id est quinque pro centum, *ex d. l. 12. Recopilat.* At D. Covar. *hic*, *ex d. §. Item si Republica*, tradit redditum perpetuum æstimari quanti vendi potest.

Verf. Tertio admonendum est.

38 Hæc resolutio non procedet in annuo alimentorum legato ad certum tempus, velut ad quinquennium; nam si alimentarius antea moriatur, ejus heredi pensio pro residuo temporis non debetur, *l. Si cum præfinitione 20. quando dies leg. ced. Surd. de aliment. tit. 5. quest. 1. num. 3.* sed cum exonerandi hæredis causa legata quantitas in plures annos solvenda distribuitur à testatore, legatum transmittitur annum, *d. l. Si cum præfinitione*, Pichard. *in §. At si ita stipuleris, n. 9.* *Instit. de verbor. obligat. Cancr. variar. part. 3. cap. 20. ex num. 35.* Sentio tamen utroque casu omnium annorum rationem esse habendam quoad calculum Falcidiæ: at hæres, ubi legatum morte extinguatur legatarii, quidquid retinuerit, communicare tenebitur legatariis, qui ex defectu bonorum hæreditatis totum capere non poterunt.

Verf. Quarto, ab eadem lege.

39 Pretium, seu æstimatio cujusque rei, ubi lege constitutum non est, tanta censetur, quanti illa venire communiter potest, ut prænotavi supra, *lib. 2. cap. 3. num. 24. & 36.* quod in ponenda legis Falcidiæ ratione observari debet, cum ad vitam annua legatur quantitas, *l. Cum Titio 55. ad l. Falcid.* Sed perdifficile videtur investigare quanti legatum annuum vitalitium venire possit, cum variis de causis æstimatio minui, vel auferri soleat, ætate, salute, robusticitate, & aliis legatarii qualitatibus perpenfis; ideo oportebit, quod judex peritos æstimatores eligat. Duaren. *ff. ad l. Falc. cap. 8. verf. Cautione igitur.* In Hispania si tale legatum relinqueretur, dispositio dictæ legis *Cum Titio*, locum haberet; nam census vitalitii legitimus est pretium, atque ita legatum decem ad vitam centum æstimaretur, cum tantidem venire possit ad rationem decem pro centenariis.

Verf. Quintò licet in annuis.

Vide legem *In lege Falcidia 45. §. 1. ad leg. Falcid.* ubi rejecta æstimatione, de qua *in d. l. Cum Titio*, cautiones interponendas esse Consultus decidit, quem textum de conditionali legato intellexit Cujac. *l. 60. Pauli de edit. in eadem l. In lege Falcidia.* Sed vide quæ pro eorum jurium concordia utrobique tradit Accursius.

Verf. Sextum, quod in hac questione.

41 Deducta Falcidia, factaque computatione juxta dictam legem *Hæreditatum*, quasi transactum inter hæredem, & legatarios intelligitur, ita ut licet is, cui annua quantitas est relicta, aut diutius vivat, aut citissime decedat, hæres nihil exigere à legatariis, vel eis solvere teneatur, eo quod plus, sive minus, quam percepit, expenderit. Ita D. Covar. *hic*; nam tam hæres, quam legatarii dubio eventui mortis se subjecisse existimantur aequaliter, à quo lucrum, ac jactura pendebat, sicut evenit cum census emitur vitalitius; & quod hic contrahentium consensu, ibi ministerio legis efficitur, ipsaque pro publica utilitate, quæ in litibus extirpandis versatur, ut præmissi supra, *lib. 1. cap. 3. n. 31. & 32.* computationem illam introduxit; difficiles enim ac frequentes controversiæ suscitarentur, si subsequuta morte legatarii, cui alimenta præstabantur, post viginti, triginta, aut plures annos super deductione Falcidiæ liceret agere. Ad hæc quoties hæres, aut legatarii manent obligati ad aliquid reddendum ob Falcidiam ratione futuri eventus, cautiones adhiberi debent, *l. In lege Falcidia 45. ad l. Falcid. l. 1. & per tot. ut legat. seu fideicom. nom. caveat. at in d. l. Hæreditatum*, nec verbum de cautione reperitur, unde computatione legali omnis extinguatur actio, sive plus, sive minus hæres persolvat, quam illi adjudicatum est de bonis hæreditatis. Adde Roderic. *de ann. redditib. lib. 1. quest. 5. à num. 15.* Duaren. *supra, d. verf. Cautione igitur, pag. 3.*

Verf. Rursus & ab eadem radice.

42 Vide Duaren. *ubi proximè*, & hæc Accursii opinio ex præfatis fundamentis rejicitur. Præterea si post triginta annos, subsistente usufructuaria civitate, hæres iterum Falcidiam deduceret, eveniret ut plus caperet, quam si fundus ipse legaretur; nam cujusque fundi æstimatio ex fructibus triginta annorum computatur ad summum, ut probat Roderic. *d. lib. 1. q. 6. num. 12.* quod absurdum sustineri non potest. Hinc apparet ratio propter quam, cum usufructus civitati relictus ad centum annos persistat, quoad Falcidiæ computum triginta duntaxat numerentur; nam si ratio haberetur centum annorum, hæres caperet ex Falcidia multò plus, quam si fundi duo ejusdem qualitatis à testatore etiam quoad proprietatem essent relicti. Nec placet ratio quam refert D. Covarruv. scilicet non numerari centum annos in computatione Falcidiæ, quia civitas potest, injecto aratro, omnino deleri, ac perire: tum, nam hoc raro contingit, ad quæ jura non adaptantur, *l. Nam ad ea 5. de legib. Ant. Fab. ration. ad leg. An usufructus, de usufr. tum quod casus insolitus, & funestus in mentem*

sem disponentis venisse non creditur, *l. Iulianus 26. §. ult. ff. Si quis omiff. caus. testam.* Ex quibus merito refutatur Accursii sententia *in d. l. An usufructus*, qui docuit, civitate non extincta intra tricennale tempus, denuò adhibendam esse Falcidiæ computationem usque ad annos centum.

Ad Num. 9.

43 Angeli interpretatio verissima roboratur traditis supra, *num. 41.* Nec consultus egit de repetenda computatione ad Falcidiam respectu ejusdem hæreditatis, sed diversarum; & sic distinguit, ut ratio legis Falcidiæ ponatur vivo legatario, propter incertitudinem vitæ, ut tanti æstimetur legatum, quanti venire possit: si verò jam illo defuncto, cum certum sit quantum hæres solvere debuerit, id computabitur ad deductionem Falcidiæ.

Ad Num. 10.

44 Quamquam magis communis sententia æquiperet legatum usufructus legato quantitatis annuo civitati relicto, ut utrumque centum annorum lapsu extinguatur, ut videre licet apud Surdum *de aliment. tit. 5. quest. 6. à num. 16.* Tamen verius est, ac tenendum, quod legatum annuum usque in infinitum debetur civitati. Ita cum D. Covarruv. docent Gregor. Lop. *in l. 26. gloss. 1. tit. 31. part. 3. Roderic. de ann. redditib. lib. 1. quest. 17. num. 103.* Cujac. *in l. penult. de ann. legat. & in l. Si usufructus 8. de usufruct. legato.* Duaren. *ad tit. ff. ad leg. Falcid. cap. 8. verf. Cautione igitur.* Castil. *controverf. lib. 1. de usufruct. cap. 61. num. 20.* Peregrin. *de fideicom. art. 29. à num. 111.* & alii apud Castil. & videtur accedere Surdus, licet anceps, *Avend. de censib. cap. 4. n. 12.*

Ibi: Nam legatum annuum æstimatur.

46 Adde Duaren. *ubi proximè*, qui rectè rectè quærit, cur legatum usufructus pluri æstimetur ad rationem triginta annorum, cum sit temporale, *l. Hæreditatum 68. ad leg. Falcid.* quàm legatum annuum, quod etsi perpetuum sit, ad viginti quinque restringitur, *l. 3. §. ult. eod. tit.* Rationem reddit Duarenus, qui mihi quidem obscure loquitur; sed ipsa in obscuro non est: nam etsi utilis sit Republicæ legatum annuum decem ob perpetuitatem, quàm usufructus fundi totidem reddentis annuatim; hæres tamen hoc magis quàm illo gravatur, cum exhibitis ducentis quinquaginta, ex usuris in perpetuum satisfaciatis civitati, juxta dictam legem 3. §. *ult.* Non sic se potest liberare à legato usufructus, sed tenetur pati, ut civitas per centum annos fundo fruatur, & sic toto eo tempore carebit fructibus, qui mille æstimantur, licet juris fructamento solum triginta computentur anni, id est ter centum, ea ratione, de qua supra, *num. 42.* In ratione Falcidiæ ponenda non inspicitur utilitas legatarii, sed hæredis onus, ut deductioni locus fiat.

Ibi: Quamobrem in hac controversia.

Hanc resolutionem comprobavimus supra, *num. 44.* de qua fusè Surd. *ubi proximè*, Hippol. Riminald. *conf. 219. à num. 11. lib. 2.*
D. de Faria Novæ Addit. ad Covar.

Ibi: Secundò ex his deducitur.

47 Usufructus relictus civitati, centesimo expleto anno consolidatur proprietati, *l. 26. tit. 31. p. 3. l. An usufructus 63. de usufr. l. Si usufructus 8. de usufruct. legat.* Idem juris est, si legetur Ecclesiæ, Collegio, Hospitali, aut alicui Dignitati, veluti Episcopo. Cujac. *in l. penult. de ann. legat. & in d. l. Si usufructus*, Anton. Fab. *in ration. ad d. l. An usufructus*, Surd. *sup. n. 17.* Duaren. *ubi proximè*, Pichard. *in §. Finitur, num. 7. Instit. de usufruct.* Petr. Gregor. *Synagm. lib. 4. cap. 5. n. 17.* Molin. *de just. & jur. diff. 15. num. 1.* Dissentit Avend. *sup. à num. 14.* Quod ampliatur quantumvis testator expresserit, quod usufructum in perpetuum relinquit civitati, ut cum D. Covar. & aliis tenet Castill. *controverf. lib. 1. de usufruct. cap. 61. num. 19.* ac assentitur Surd. *d. quest. 6. num. 17.* etsi de annuo legato relicto in perpetuum loquatur contra Greg. Lop. *in l. 26. gloss. 1. tit. 31. part. 3.* Sed an de fisco dicendum sit idem quod de civitate, cui usufructus legatur, quærit Cujac. *in d. l. 8.* qui resolvit negativè, imò quod fisco acquiri non possit usufructus, opinatur, quia ipse quod semel capit, nunquam relinquit, *l. 2. §. 1. C. de requir. reis*, unde inutilis proprietas efficeretur. Aut fisco obtinere posse usufructum, tenet Alfar. *de offi. Fisc. gloss. 34. n. 25.* ita jure proprietatis servato, ut ejus domino invito nequeat rem, qua fruitur, alienare, ut idem Alfarus docet: quapropter de opinione Cujacii dubito, Nec obstat dicta lex 2. nam ibi iusta causa retinendi reperitur; aliàs Principes nihil adversus leges fisco suo accrescere permittunt, *l. Ex imperfecto 23. de legat. 3. l. 3. C. de testam. §. fin. Instit. quib. mod. testam. infirm.* ubi Pichard. Ferdin. Mendoza *disp. jur. lib. 1. cap. 5. Morla Empor. Iur. p. 1. tit. 1. q. 1.* Unde si Principi, seu fisco usufructus competeret, centesimo adveniente anno extingueretur, sicut in cæteris similibus observatur.

Principalis antecedens conclusio erit limitanda

47 quociens usufructus cum onere in omne sæculum permanens legatur, ut si Ecclesiæ relinqueretur, ut ex fructibus die alicujus Sancti puellis dores præstentur, pauperes induantur, elemosinæ erogentur: aut civitati ad ludos publicos, & alios usus pro honore Republicæ, ac testatoris, de quibus *in l. Civitatibus 121. de legat. 1. l. Annuam 6. l. penult. de ann. legat.* Cum enim hæc nec centesimo, nec millesimo anno cessare debeant, usufructus utique in idem tempus persistet. Nec dicat aliquis, stultè testatorem sic disposuisse, dum Ecclesiæ, aut civitati fundum ipsum non legavit, cum nuda proprietate nunquam heredi utilis esse possit, quoniam hæc proderit ad memoriam defuncti, ac domus, & familiæ honorem, atque ne fundus per Rectores Ecclesiæ, vel civitatis alienetur.

Deinde eandem conclusionem arbitror non procedere, si expressim jubeat testator, ne usufructus ad centum annos extinguatur, sed quod usque in infinitum persistat, quod observandum erit; nam sicut potuit, legato fundo, nihil esse heredi relinquere testator, ita licet huic nudam inutilem proprietatem perpetuo relinquere, quod ad aliquem finem poterit expedire, maxime cum civitatem usufructum amittere constet, non solum si funditus evertatur, ut Carthago, Numantia, Saguntum, & aliæ; sed etiam per non usum. Cujac. *in l. 8. de usufruct. legat.* Petr. Gregor.